

Föreningen Gamla Carlsrona

Medlemsblad



Kaulskroniten

1-89

KALLELSE

Härmed kallas FÖRENINGEN GAMLA CARLSCRONAS medlemmar till ÅRS-MÖTE torsdagen den 16 mars 1989 kl 19.00 på

KONSERTHUSTEATERN Karlskrona

PROGRAM: Förhandlingar
 Utdelning av stipendier
 Bildprogram av Björn-Eyvind Swahn: Hänt i
 Karlskrona 1988.

FRI ENTRE: Numrerade biljetter kan avhämtas i klubblokalen Borgmästaregatan 1, 37 i 31 KARLSKRONA, onsdagarna 8 mars och 15 mars kl 17–19. Telefonbeställningar samma tider på tel 0455-101 91. Biljetter kan också beställas per post.

Dag	Aktivitet	Biljettutlämning
to 16/3	Årsmöte Konserthuset kl 19.00	8/3, 15/3
sö 1/5	Förstamajrevelj kl 07.00 (arr länsmusiken)	
on 24/5	Stadsvandring.	17/5
to 22/6	Lövmarknad	
sö 6/8	Öppet hus från åtta till åtta.	
sö 20/8	Carlskronadagen med revelj 07.00 från Föreningen Gamla Carlscrona.	
	Hembygdens Dag Vämö.	



STADSVANDRING

Onsdagen den 24 maj 1989

- 18.00 *Residenset*: Vi besöker representationsvåningarna. Guide berättar om konstföremålen.
- 19.00 *Bastion Aurora – Sjukhusparken* (numera Skolparken) – *Marinens Intendenturskola* – Under kommandörkapten Gunnar Nordanfors sakkunniga ledning, får vi här det unika tillfället att gå upp i bastionen.
- 20.00 *KFUM-gården*: Vi avslutar stadsvandringen med gemenskapen vid kaffebordet i Amiralitetsförsamlingens församlingssal.
Max antal deltagare. 100 pers. stadsvandringen.
70 pers. KFUM-gården.
- Biljetter: Onsdagen den 17 maj kl. 17–19.00 i föreningslokalen.

Föreningen Gamla Carlsrona
Organisationsnummer 835000-3482

Postgiro 64 48 62-5

Kaulskroniten, medlemsblad för Föreningen Gamla Carlsrona Nr 1, 1989
4e årgången. Upplaga 5000 ex.

Föreningen Gamla Carlsrona, Borgmästaregatan 1, 371 31 Karskrona
tel. 0455/101 91, telefonsvarare 101 90

Redaktör: Sten A. Petersson, Tobias väg 370 22 Drottningkärr
tel. 0455/39427.

FÖRENINGENS MEDLEMSAVGIFT ÄR FÖR ÅR 1989 25:--

Föreningen tillhör *Blekinge Läns Hembygdsförbund* och är genom denna regionala organisation ansluten till *Riksförbundet för hembygdsvård*.

Föreningen är medlem i *Svenska föreningen för byggnadsvård*.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1988

Styrelsen för Föreningen Gamla Carlsrona har vid styrelsesammanträde den 13 februari 1989 fastställt följande berättelse över föreningens verksamhet år 1988.

Styrelsens sammansättning

Erland Janner	ordförande
Göran Hjelmquist	vice ordförande
Sten A Petersson	sekreterare, redaktör
Åke Nordin	kassör
Karl-Erik Karlsson	klubbmästare, arkivarie
Erik Langemark	ledamot
Hans-Göran Rydberg	ledamot
Anders Abrahamsson	ledamot, filmansvarig
Göran Kockum	ledamot
Åke Ulvesjö	suppleant
Bo Palmgren	suppleant
Eva Malmgren	suppleant
Glenn Wiberg	suppleant, matrikelförare

Revisorer

Thure Blom	revisor
Eric Carlsson	revisor

Börje Persson revisorssuppleant
Pia Abrahamsson revisorssuppleant

Valberedning

Gunnar Ottosson sammankallande
Evald Eklöf
Kerstin Södöö

Adjungerade till styrelsen

Bengt Garting närradioansvarig

Utskott, kommittéer:

Inom styrelsen har funnits arbetsutskott samt följande kommittéer:

1. Bokkommitté för bok- och vykort/julkortsutgivning
2. Bildkommitté
3. Programkommitté
4. Marknadsföringskommitté
5. Närradiokommitté
6. Redaktionskommitté
7. Kommitté för stadsplane- och bevarandefrågor
8. Kommitté för utformande av skyltning vid kulturella minnesmärken och platser.

Styrelsen tillsätter även medlemmarna i den för Jultomtefonden och Björkholmens Baldersfond gemensamma stipendiekommittén.

Styrelsens verksamhet

Styrelsen har under 1988 haft 10 protokollförda sammanträden. Utöver dessa har ett flertal utskotts- och kommittésammanträden ägt rum.

Styrelsen har under året haft fortlöpande kontakter med kommunala myndigheter, länsmuséet, länsantikvarien, riksantikvarieämbetet m fl myndigheter och organisationer vad gäller stadsplanefrågor och bevarande ärenden.

Under året har föreningen främst genom underhandskontakter agerat bl a i följande frågor:

Varmbadhuset, där föreningen samverkar med organisationen Varmbadhusets vänner, *Tyska Bryggaregården*, *Tyska kyrkan och kulturkvarteret*, *kvarteret Wachtmeister*, *Kvarteret Sparre*, *Stumholmens framtid*, *Ny stadsplan i Kalvhagen*, *Kungshusets ombyggnad*.

Föreningens medlemsantal

Den 31 december 1988 uppgick medlemsantalet till 4543 medlemmar, varav cirka 800 var bosatta utanför Blekinge.

Balansräkning per den 31 december 1988

Inkomster

Behållning från 1987	121 736:27	
Anslag	28 000:—	
Medlemsavgifter 1988	68 040:—	
Böcker	129 092:05	
Årsbok 88	102 300:—	
C-nagram, vykort, skivor m m	19 535:60	
Porto	9 695:—	
Jubileumsboken	12 675:—	
Räntor	17 355:25	
Möten,	1 700:—	
Utfärder, kavalkaden, soare m m	43 982:70	554 091:87
Moms ingår ovan med kronor		5 353:05

Utgifter

Böcker, trycksaker, med- lemsbladet m m.	152 870:35	
Utf., möten, närradio m m	70 746:40	
Porto	38 944:10	
Annonser	20 377:—	
Filmdokumentation	7 484:—	
Kontor, hyra, tele, försäkr. möbler, årsavg. m m	76 124:70	366 546:55
Moms ingår med kronor		38 023:—
Behållning till 1989		187 545:32

Tillgångar

Bank

Kulturpriset (sparb.)	30 377:29	
Bok Karlskrona 300 år (föreningsbanken)	17 415:—	
Gåva föreningsbanken	5 308:—	
Girokonto	130 986:57	
Kassa kontant	3 458:45	
	187 545:31	

Förvaltd fond

Förvaltd fonds kapital Sparbanken		
Kronan konto 900544006-1		23 231:38
Förvaltd fonds tillgångar Jultomtefonden		23 231:38

Klubblokalen

Föreningen disponerar som tidigare bottenvåningen i huset Borgmästaregatan 1. Lokalen har hållits öppen varje helgfri onsdag kl 17-19 under tiden september-april. Dessutom har den varit öppen lövmarknadsdagen, julslyktningsdagen och några eftermiddagar i anslutning till biljettutlämning.

Telefonsvararen 0455-101 90 har anvisat kontaktperson under den tid lokalen varit stängd, varför medlemmar har kunnat avtala besök i lokalen under tider utöver ordinarie öppethållande, *tex sommartid*.

Dessutom har lokalen vid flera tillfällen öppnats för andra föreningar, skolklasser, studiecirklar m m.

I klubblokalen finns tillfälle att bese föreningens bildarkiv, se film, studera föreningens bibliotek samt för medlemmar att till medlemspris inhandla av föreningen utgivna böcker, vykort, carlscronagram m m.

Årsmötet

Årsmötet ägde rum i Konserthusteatern torsdagen den 24 mars. Efter val av styrelse, vilket innebar omval på samtliga poster, revisorer och valberedning, fastställdes årsavgiften för år 1989 till 25:-. Højningen motiverades av ökade tryckkostnader för medlemsbladet, ökade portokostnader samt ökade avgifter till Riksförbundet för Hembygdsvård. De senare ökar 1989 från 1:- till 3:- per föreningsmedlem.

Två stipendier om 5 000:- vardera utdelades från Björkholmens Baldersfond (Se särskild redogörelse)

Med anledning av 350-årsminnet av Nya Sverige gick årsmötets fortsättning i USA:s tecknen. Bengt Garting framförde ett bildkåseri från USA. Christer Pettersson sjöng emigrantsånger. Trossö squaredancers underhöll.

Övriga aktiviteter

(Fri entré där ej annat anges)

- | | |
|---------|--|
| 29/1 | <i>Bildprogram</i> "Karlskrona förr och nu" av Börje Fridberg i Bokstugan |
| 24/5 | <i>Stadsvandring</i> Amiralitetskyrkan |
| 28-30/5 | Föreningen var representerad vid <i>årsmötet hos Svenska föreningen för byggnadsvård</i> , där Föreningen Gamla Carlscrona lämnat sitt bistånd vid planeringen av årsmötets aktiviteter. |
| 23/6 | <i>Lövmarknaden</i> Öppethållande i lokalen. Stånd på torget. |
| 7/8 | <i>Carlscronadagen</i> Föreningen medverkade med mottagande av budkavle i Hoglands Park och uppläsning av budskap med anledning av "Hela Sverige skall leva"-kampanjen. (Se särskild artikel). |



Styrelsen gör besök i Gamla mastkranen.

- 21/8 *Hembygdens dag* på Vämö. Föreningen medverkade i den av Östra Blekinges hembygd förening och Hamboringen arrangerade dagen med musiksändning i närradion samt visning av Vega-Svens stuga.
- 27/8 *"Hela Sverige skall leva"* -kampanjen kulminerade på Skansen i Stockholm, där föreningen var representerad, bl a i festtåget.
- 1/9 *Stadsvandring* Västerudden-Björkholmen med besök i Emanuelskyrkan. Ciceron: Urve Lepasoon.
- 17/9 *Historisk utfärd* till Östra Blekinge: Hällristningar, Hästhallen i Möckleryd (ciceron Thomas Persson).
Odlingslandskap vid Steneryds ängar: Karin Brunsberg talade med anledning av *"Hela Sverige skall leva"*-kampanjen.
Kristianopel: Ernst Gordon ledde besöket, som särskilt uppmärksammade 350-årsminnet av Kristian IV, grundaren av staden Kristianopel.
- 1/10 *"Kavalkaden"* (avgiftsbelagt)
Ett fullsatt Konserthus fick under konferenciern Olle Melins ledning höra Flottans musikkår m/ä, vars program bl a omfattade uruppförandet av *"Vittus Anderssons marsch"*, som av kompositören Åke Dohlin tillägnades Föreningen Gamla Carlsrona.

Vidare fick publiken lyssna till återuppståndna "Odenstens gossorkester", som efter mera än 30 år åter samlades.

Karlskronamusikerna Gunnar Lidberg och Håkan Elmquist framförde ett musikprogram. Välkända karlskronaflickan Synnöve Dellquist framförde ett sångprogram ackompanjerad av Knud Petersen.

Slutligen framträdde Texas Country Band med Anders och Elionor. Kvällen slöts med subskriberad supé på Sjöofficersmässen för de medverkande.

- 25/10 300-årsdagen av Vittus Anderssons dödsdag. Kommunfullmäktiges ordförande i Karlskrona lade tillsammans med Örlogsbaschefen och representanter för Föreningen Gamla Carlskrona ned kransar vid förre Trossöägarens grav.
- 12/11 "I rosens doft" – ett Bernadotteprogram av karlskronaflickan Elisabeth Murgård-Saeden och maken hovsångaren Erik Saeden. Ackompanjatör: Folke Nilsson.
- 27/11 Julskyltningssöndagen Öppet hus med fullsatt lokal. Filmvisning non-stop.

Bild och film

Stillbildsarkivet har tillförts nytt bildmateriel i mindre omfattning. Liksom tidigare har föreningens verksamhet fotodokumenterats av Gunnar Ekström, som även tillfört föreningens bildarkiv dokumentation av viktigare händelser i Karlskrona under året.

Skärgårdpatrullen

- 16/7 Ungskär. Filmvisning inför ett fullsatt missionshus.
- 27/7 Jordö. Bildvisning i missionshuset: Fortifikationshistoria i Karlskrona.

Övriga film- och bildprogram utanför föreningslokalen

- 21/1 Föreningen Allmogeåtar, filmvisning
- 8/2 Karlskrona södra s-förening, filmvisning, Af Klint
- 10/2 Lions Club, filmvisning, Sparbanken
- 11/2 Blekingesekesällskapet, filmvisning, KSS
- 24/4 Nättraby Båtklubb, filmvisning
- 6/9 Nordiska sjöfartsmuséernas årsmöte, filmvisning, Sjöofficersmässen
- 14/10 Nautiska sektionen, filmvisning, örlobas Syd
- 19/10 Konsumentgillet, bildvisning, Domus
- 24/11 Herulerna, Stockholm, bildvisning



Från stadsvandringen – Urve Lepasoon fängslar åhörarna.

Närradioverksamheten

Föreningen är medlem i Karlskrona Närradioförening. Ett fyrtiotal program har sänts över Radio Carlsrona.

Sändningstiden är för föreningens program måndagskvällar med repriserna på söndagseftermiddagar.

Programmen har omfattat intervjuer, uppläsningar, musikinslag – allt med karlskronaanknytning. På Hembygdens Dag söndagen den 21 augusti direktsände föreningen bl a musiken till "Vämöschottisen", "långdansen" från Gästhamnen till Vämöparken.

Bengt Garting har varit ansvarig för sändningarna. Eva Malmgren och Bengt Garting har representat föreningen i Karlskrona Närradioförenings styrelse.

Bokutgivning

Årsboken "Kring en örlogsstad" – gamla vykort och fotografier med innehållsrik text av Per Rostin utkom den 26/11. Den inbundna boken omfattar 184 sidor och innehåller 160 bilder från bl a Karlskronas gamla caféer, värdshus och biografier.

Under hösten utgavs ett nytt Carlsronagram. En akvarell utförd av Sven-Olof Bergström avbildar Stortorget med Rådhuset.

Inventarier

Under våren har ett modernt kontorsmöblemang installerats.

Medlemsbladet

"Kaulskroniten" har utkommit med planerade två nummer under året. Redaktör har varit Sten A Petersson.

Övrigt

I likhet med tidigare år har föreningen tillsammans med Björkholmens Byalag medverkat i utarbetandet av ett deltagarbevis för första majrevellen. Sparbanken Kronan har bekostat tryckningen. Tecknare är Sven-Olof Bergström och textförfattare Bert Svanstein.

Tack

Föreningen Gamla Carlsclrona riktar härmed ett varmt tack till föreningar, organisationer, företag, Karlskrona kommun, andra myndigheter samt enskilda medlemmar för gåvor, arbetsinsatser och välvillig hjälpsamhet.

Vi tackar särskilt alla de, som medverkat i föreningens olika arrangemang, trivselkvällar, möten och andra aktiviteter som stadsvandringar, utfärder och studiebesök, samt de som nedlagt arbete i föreningens fortlöpande dokumentationsarbete.

Styrelsen för föreningen Gamla Carlsclrona



Kavalkaden – välkända "Odenstenare" lyssnar här till Ivan Wedeborgs minnen.



Musikdir Knud Petersen och stipendiaten Mari Nilsson

Stipendiekommittén

Föreningen Gamla Carlsrona förvaltar två fonder, dels JULTOMTEFONDEN, dels BJÖRKHOLMENS BALDERSFOND.

Jultomtefondens avkastning skall efter en viss kapitalisering utdelas som belöning till ungdom i Karlskrona, som uppmärksammats för intresserat arbete och stor fallenhet för kulturellt arbete.

Björkholmens Baldersfond har till ändamål att årligen utdela stipendier till unga karlskroniter, som studerar klassisk musik.

Stipendiaterna för de båda fonderna utses av en gemensam kommitté, vars sammansättning beslutas av Föreningen Gamla Carlsronas styrelse.

Fram till föreningens årsmöte 1989 består kommittén av Gun Ekedahl, Erland Janner, Eva Malmgren, Knud Petersen, Hans-Göran Rydberg, Gunnar Sahlin, Bert Svanstein och Kerstin Södö.

Upplysningar om fondernas statuter kan erhållas av stipendiekommitténs sekreterare Gun Ekedahl, Backabov 29 C, 371 46 KARSKRONA, tel 0455-270 08.

1988 utdelades ur fonderna två stipendier ur Björkholmens Baldersfond. till stipendiaterna utsågs Marie Nilsson och Karin Persson. De erhöll vardera 5 000 kr och ett diplom.

Hela Sverige ska leva

Under 1988 genomfördes i hela landet en kampanj, som fortfarande pågår. Under mottot "Hela Sverige skall leva" engagerades bland många andra organisationer hembygdsrörelsen. Manifestationen tog sig många former – bland de mest uppmärksammade märktes budkavlar över hela landet.

Föreningen Gamla Carlsrona mottog budkavlen på Carlsronadagen söndagen den 7 augusti, då Eva Malmgren och Erland Janner läste upp följande budskap i Hoglands park.

Upprop på Carlsronadagen den 7 augusti 1988

Blekinge, "de tre trappstegens landskap", har en mångskiftande skärgård, ett växlingsrikt landskap, där hav möter land med en jungfrulig arkipelag, där skyddande vikar skär långt in – ända till de bördiga jordbruksmarkerna.

Våra förfäder förstod att utnyttja dessa platser. Därom vittnar de talrika spår de lämnat efter sig i en natur av örtrika hagar där lövträden med eken i främsta ledet ännu håller stånd mot alla "föryngringsytors" barrvegetation.

Karlskrona med omgivning lockar ännu idag till strandhugg, där staden ligger innefattad i ett naturligt skydd, bestående av öar med gamla fiskelägen, som vittnar om en gammal basnäring, som får allt svårare att föda sina utövare.

All försurning till trots så har kustborna länge oroats, inte bara över vädret, utan även av den utveckling som havet i form av förändrad växtlighet och fiskpopulation bär vittnesbord om.

Övergödningen orsakad av kväveföreningar och fosfater har tillsammans med klorföreningar och minskad salthalt i Östersjön skapat en biotop där torskens rom inte längre håller sig flytande utan går under i syrefattiga djuphålör.

Havet är emellertid ett rikt kapital och all forskning visar att dess stryktålighet är enorm; våra misstag går att rätta till. Men för varje dag som går kostar det alltmer i form av resuser och framför allt i pengar.

För Föreningen Gamla Carlsrona, vars uppgift egentligen är att omhulda miljön i vår kära stad med omnejd på ett annat plan har släktskapet med havet och dem som lever av det alltid varit en realitet.

Skeppsbyggarna på "varvet" och flottstationens anställda har tillsammans med fiskarena sedan stadens grundläggning satt sin prägel på Karlskrona. Karaktären måste bevaras. En förutsättning är då att man bevarar kulturhistoriskt värdefulla miljöer och samtidigt har förmågan att marknadsföra dessa, så att turismen ger ett bidrag till bevarandet av såväl miljöer som byggnader.

En annan förutsättning för bygdens liv är goda kommunikationer. Må vara att järnväg, bil och flyg är viktiga i sammanhanget men minst lika betydelsefull är beslutsfattans lyhörddhet inte blott för ekonomiska krav utan även för människans vilja att utforma sin egen miljö i en levande bygd.

Styrelsen

Redaktören har ordet!

Ännu ett händelsemättat verksamhetsår har gått ur tiden vilket vår årsberättelse kommer att erinra om.

Personligen hade jag glädjen att tillsammans med Göran Kockum och Eva Malmgren representera föreningen en underbar sensommarsöndag på Skansen i Stockholm, då finalen för kampanjen, "Hela Sverige skall leva", avhölls. Särskilt glädjande var att ett flertal medlemmar kände igen, och kom fram till mig i folkvimlet, och där, liksom senare vid höstens uppskattade musikkavalkad hemma på konserthuset, spontant meddelade mig sin uppskattning för medlemsbladet. Det sporrar till nya tag och ideer.

Den 25 oktober kunde läsare, som hade möjligheten att se TVs sydynytt, se några av oss ur styrelsen. Tillsammans med representanter för kommunen och marinen, högtidlighölls minnet av 300-årsdagen för Wittus Anderssons frånfälle, med kransnedläggning vid minnesstenen på Nättraby kyrkogård. Vitdamaskerade marinsoldater lade ned kommunens krans, medan ordföranden och undertecknad gick fram med föreningens. Initiativet för högtidlighållandet var från början föreningens, den gamla trossöbonden är ju, på ett sätt, en symbol för oss i styrelsen och de stadgar vi rättar oss efter, han var ju den förste som opponerade sig mot myndigheternas beslut att förändra Trossö! Vi gör ständigt detsamma i vår tid, men har dessbättre förskonats från att sättas på fästning!

Vittus Andersson tillbringade ett år på Karlshamns fästning, innan han benådades, för att tillbringa sina sista år som en aktad borgare i Nättraby.

En välkänd karlskronaprofil avled under hösten, och även om vi här givetvis inte kan hålla någon parentation över avlidna medlemmar, vill jag nämna något om denna dam. Jag tänker då på Greta Lundgren, känd för många karlskronabor genom sin livsgärning i Hasselblads fotobutik på Ronnebygatan, men än mer av föreningens medlemmar, som upphovsman (eller skall jag skriva kvinna) för den så många gånger visade, begärda och uppskattade filmen om folkskolan i Karlskrona på tidiga 40-talet. Denna film, troligen vår mest älskade, har hon skänkt till föreningen.

Greta Lundgren var en hängiven medlem i Föreningen Gamla Carlskrona. Hon tillbringade sin barndom och tidiga ungdom i Ryssland och Finland och jag tror att sannolikheten är stor, om jag gissar, att hon var den enda av våra många medlemmar, som suttit i den siste ryske Tsarens knä som liten!

Hårt drabbades vårt älskade Karlskrona under det gångna året av ännu en "smäll". Få städer har väl drabbats så hårt under åren som just Karlskrona. Nu var det L M Eriksson som beslutat flytta sin telefонтillverkning och därmed försvinner 700 arbetstillfällen. Man minns hur nedläggningen av Kockums uppmärksammades i hela landet – då var det ju storstaden Malmö som drabbades – men sjuhundra arbeten i Karlskrona det är, med tanke på stadens storlek, att jämföra med mer än tre Kockumsnedläggningar i Malmö på en gång!

Minns Ni alla de andra som t ex Bryggeriet, Porslinsfabriken, Hattfabriken, Tobaksfabriken, Makaronifabriken, Pionofabriken, Sellfrid Johansson bryggeri och många många fler.

När jag här nämner Sellfrid Johanssons bryggeri, vill jag också nämna en annan känd karlskronadam som gått ur tiden, välkänd för många, genom hennes och makens affärsverksamhet i staden, en hängiven medlem i föreningen, som ofta besökte såväl föreningslokalen som våra tillställningar. Jag tänker på Sellfrid Johanssons dotter, fru Märta Håkansson som med maken Sven drev speceri- och senare färghandel.

Ett mål som redaktör för detta blad är att få fram berättelser med dokumentärt värde från flydda dagar men också aktuellt från dagens Karlskrona för medlemmarna. Jag vill framföra ett stort tack till dem som bidragit hitills och emotser gärna flera bidag för framtiden.

Livet har lärt mig att det trots allt inte är målet som är det viktigaste – vägen dit, nuet, har än större betydelse.

Därför käre läsare, från medelpunkten i vår gemensamma värld, Karlskrona, föreligger här vårt sjunde medlemsblad...

Sten A. Petersson

EFTERLYSNINGAR

Förfrågan till medlemmarna angående de s k stadsfarmerna i Karlskrona

Min förfrågan i Kaulskroniten 1-88 har givit mig en mängd mycket värdefullt material till min stadsfarmforskning men åtskilligt återstår. Dessa farmer var/är belägna på ursprungligen arrenderad mark utanför stadsplanerat område i Karlskrona och således belägna huvudsakligen norr om Sunna Kanal. Endast ett fåtal återstår idag, men som mest fanns det ett 40-tal farmer, antingen i form av jordbruk, handelsträdgårdar eller villor. Jag efterlyser information (ritningar, foton, tidningsurklipp och personhistoria) i första hand rörande följande farmer:

Hedvigsdal, Intaget, Höganäs, Annebo, Casa-Nova, Sunnadal, Ekebo, Lilla Mossen, Wallen, Bergåsa, Marieberg, Rosenborg, Nyhem, Gullaberg, Rosta (ej att förväxla med farmen Rostad), Klinteberga, Gamla Stadsträdgården, Borgmästareängen, Fattiglyckan, Gullbärnatorp, Lindesnäs, Gräsvik, Ekeberg, Vega och Sunna.

Stig Larson
Idunavägen 26
371 41 Karlskrona
Tel 0455/826 09, 040/43 35 57

Marinen ämnar anordna någon museial verksamhet kring det rörliga artilleriet, vars "vagga", bildligt uttryckt, stod på Oskarsvärn, här i Karlskrona.

Chefen för KA 2 som erhållit uppdraget undersöka underlaget för denna verksamhet, har vänt sig till Föreningen Gamla Carlskrönas styrelse med en efterlysning:

Genom föreningens medlemmar efterlyses härmed personer med minnen av verksamheten i form av bilder, anekdoter eller liknande.

Eventuella svar kan lämnas direkt till:

Överste Roland Hultgren tel. 0455/85 530 eller övestelöjtnant Bo Wranker tel. 0455/854 54.



Känner Ni igen personerna på bilden från Saluhallen? Vi är tacksamma för hjälp med indentifieringen av denna och andra bilder som finns i föreningens arkiv.

Något om lövmarknaden

Av Sten A. Petersson



Dagen före midsommarafton liknar inte någon annan dag i Karlskrona.

På vårt stora torg – norra Europas näst största påstås det, sjuder det från tidiga morgonen till 10-tiden på kvällen av liv och rörelse. Det är lövmarknad.

Denna marknad är, åtminstone till sitt ursprung, en hyllning till den rika floran i Sveriges trädgård. Visst finns alla de marknadsknallar som far land och rike runt här, med sitt tingel-tangel, – visst finns här marknadskonfekt, stinkbomber och ballonger, korbhandlare, spågummor, blom- o bärförsäljare och allt annat som hör de svenska sommarmarknaderna till, men ändå, på Ristorgsbacken finns de kvar, de som för oss ”kaulskroniter” är lövmarknaden hjärtpunkt, – kransbinderskorna!

Med sina spannar med blåklint, prästkrage, klöver och daggekåpa sitter de där och minner om marknader som flytt.

Flinkt formar deras händer midsommarens fägring till runda kransar som sedan försäljes till ett dagspris som 1988 låg kring 70–80 kronor, fast på kvällen salufördes de till halva priset – för så skall det gå till på en riktig lövmarknad i Karlskrona.

För inte så länge sedan pågick denna marknad hela natten och avslutades först vid middagstid påföljande dag men under krigsåren ändrades detta till

att marknaden avslutades vid midnatt och för några år sedan flyttade man fram tidpunkten till tio på kvällen – säg den glädje som varar. Också vip-porna förbjöds även om man under jubileumsåret 1980 i några stånd kunde se dem igen. Man slutade med dessa pappersvippor på en träpinne då de vållat ögonskador, men jag vet att den äldre generationen i dag saknar dem. Jag skall inte vidare fördjupa mig i hur marknaden förändrats utan bege mig till dess ursprung.

Författaren till boken "Svenskt stadsliv", William Andersson, ger en levande beskrivning av en 1870-talsmarknad. Jag skall mycket kortfattat citera några skilda stycken ur hans berättelse.

"Det är den 22 juni strax före kl 6 på kvällen, – det är lövmarknadsafton, det är den roliga kvällen som han längtat efter sedan jul. Han ser hur raderna av stånd växa upp, det är kaffe och karamellstånd, stånd med grant vävda yl-levaror från västergötland, nyttiga saker och kram om vartannat. Där finns långa rader av kopparkärl, kaffekittlar, pannor och vaskbaljor.." Andersson fortsätter och ger oss en ingående beskrivning på den tidens sortiment och slutar sin uppräknig med att berätta hur den första ballongen under hur-rarop stiger mot skyn.

"Klockan slår sex och musiken på rådhusets apparelj mot ristorgsbacken klämmer i med en marsch, marknaden börjar.." "Gubbar från skogarna öppnar sina säckar och bjuda ut marknadskäppar, tunna med rödmålade spiraler åt barnen..."

Käppar som dessa fanns ännu i min barndom och de var en eftertraktad lövmarknadspinaul. Från mitt eget hem minns jag hur man med skratt berättade om hur min faster, Elsa Werngren pratade med en dam på torget då hennes yngste, min kusin, Yngve, råkade förlora sin nyköpta käpp, som försvann ner i ett kloakgaller han petat i. "Min käpp för-fan, min käpp för-fan" ojade Yngve, som då inte lärt sig prata riktigt rent ännu, och den antagna svordomen väckte stor bestörtning innan min faster förstod det verkliga händelseförloppet och det komiska i situationen.

Låt oss gå ett stycke fram i Anderssons 1870-tals berättelse, "I långa rader sitta gummorna från landet och bjuda ut blommor: Pioner, prästkragar, förgät-mig-ej kransar och dallergräs. Blåklintskransarna lysa så vackert..." – "Rådshusgatan är en skog av unga björkar som dofta så friskt, det är en skog nog för hundraden av lövsalar och den fortsätter på andra sidan polisvakten bort till stadshuset där stånden börja å nytt..."

"Nu hade klockan blivit mellan 3–4 på midsommaraftons morgon varför sömnen inte blev lång ty redan kockan 6 gick man åter ut för att höra musiken mellan klockan 6 och 9. Härpå följde promenad på marknaden vilken avslutades kl 12..."

Det här citerade styckerna har hämtats ur boken Svenskt marknadsliv, LT förlag 1970, som återger Anderssons skildring i sin helhet.

Lövmarknaden är alltså ett mycket stort folknöje i Karlskrona som vi



alla vill återvända till, inte minst har det senare år blivit en tradition för oss i styrelsen att hålla Föreningen Gamla Carlsronas bokstånd framför "runda kyrkan" levande. Senaste året bjöd vi även på muntration då styrelseledamoten Eva Malmgren från ett podium bredvid vårt salu-stånd utropade vårt sortiment på stadens mål, björkholmsdialekten.

Har lövmarknaden någon historisk bakgrund? Hömarknader, (Haymarkets) förekom medeltida i alla europeiska städer men har i sin ursprungliga form försvunnit, efterlämnande platsnamn som t ex Stockholms hötorg. Karlskrona är ju sin märkliga och unika historia till trots, en i dessa sammanhang mycket ung stad och det fanns ju inga sådana traditioner att knyta an till då stadens fäder året staden fyllde hundra år, 1780, ville hitta på något extra. Man införde då helt sonika denna lövmarknad i staden som faktiskt var rikets andra stad och så kom att förbli tills det fiskeläge på västkusten passerade oss! Denna marknad har sedan pågått oavbrutet sedan starten och är förmodligen den enda marknaden som finns i dag som har sitt ursprung kvar, i och med att kransbinderskorna alltjämt sitter där på Ristorgsbacken och knyter, till turisters och karlskronabors fromma. I dag domineras deras alster av blåklint och prästkrage medan det förr skulle vara kransar med nio sorters blomster i.

Men visst är vi invanda också med allt krims och krams; för vad vore lövmarknaden utan allt lyckobrevspapper, ärtrörsskjutande och stinkbombsdoft. Det hör också till att träffa på bekanta man inte sett sedan förra löv-

marknaden, "Vi ses på lövmarknaden" är ett bevingat ord från Karlskrona. Kanske till och med hittar någon en "riktig" sak, ett lövmarknadsfynd, när man lever med i oljudet, musiken, dofterna skrattet och marknadsstämningen.

Nostalgiskt som med allt saknar vi nojset med vipporna och den del av marknaden som förr blev livligast då den mjuka sommarnatten föll över skärgårdstaden med sitt stora torg och fotogenlyktorna tändes i stånden. På bänkarna i Hoglands park drog sig förälskade par undan och flickorna som stod bland sjömännen i sina ljusa sommarklänningar var som prästkragar lekfullt instoppade i en bukett blåklint. Själv var jag ännu i förskoleåldern under världskriget men denna enda natt man fick vara uppe sent har så satt sig fast i mitt minne att jag kan se för mig hur jag följde med mor och far upp på torget på kvällen och gick runt bland salustånden där lyckorna lyste så vackert i skymningen. Man fick karameller och käpp och lyssnade en stund på Isabella som spelade fiol till sin gamle makes akompanjemang. Lövmarknaden har en stor plats i mitt hjärta och med mig många tusen andra som upplevt den i sin barndom.



Som inledning till Henry Hanssons sekelskiftesberättelse är här en liten historik om mannen bakom namnet i det försvunna kvarteret Cronhaven.

Redaktören

Kvarteret Cronhaven uppkallades efter Paul Unbehaven, adlad Cronhaven år 1727.

Han var född i Karlskrona den 23/8 1687, där hans fader var borgare. Började sin tjänst vid 14 års ålder som båtsman och gjorde åtskilliga kofferdirektor, till dess han fick smak för äventyrrelivet, och vi finner honom, än (1704) på franska kaparefartyg mot engelsmännen, lyckligt stridande, och tagade t o m en gång en fregatt om 28 kanoner, då han blev sårad, och än mot samma fransmän (1705), som arklimestare i engelsk tjänst, fäkta lika oförfärad, fastän kaparens motståndare var 44-kanonfregatt.

Avancerad till konstapel på en annan engelsk kapare deltog han i ett lyckligt sjötåg i Medelhavet och Arkipelagen.

Om man följer Stiernmans uppgifter, skulle antalet av alla priser, dem han varit med att taga under sina utrikes resor, uppgå till ej mindre än omkring 30 stycken, därav de allra flesta starkt bevärade.

År 1709 hemkom han och ingick som konstapel vid Amiralitetet.

Följande året blev han först under-, sedan över löjtnant därstädes och var som sådan på skeppet Wiborg under Watrang i Finska viken, där han utmärkte sig genom åtskilliga raska båtstrider mot ryska galärer.

På samma skepp 1711 utanför Reval, under Wernfelts eskader, utmärkte han sig likaledes som en rask officer, och borttog åtskilliga handelsfartyg under fiendens kanoner.

Med kommandör Henck till Pommern år 1712.

På en kryssning i Östersjön 1713 borttog han fartyg från fienden; blev samma år kapten och fick fregatten Phoenix samt kryssade med den mellan Svenska och Tyska vällen för att undsätta fästningarna Stralsund och Wismar; senare på kurländska kusten, där han fortsatte sina lyckliga strövtåg.

År 1715 fick han en liten eskader i Friesische haff, där han så utmärkte sig under Carl XII:s ögon, att han blev kommandör. Han borttog nämligen med sin ringa styrka fiendens både bevärade och obehärad fartyg i preussiska härens åsyn och bröt sig slutligen igenom mellan batterierna Wolgast och Penemunde med en förlust, stor 72 man av 120.

Därför erhöll han jämte befördran 2 000 riksdaler specie.

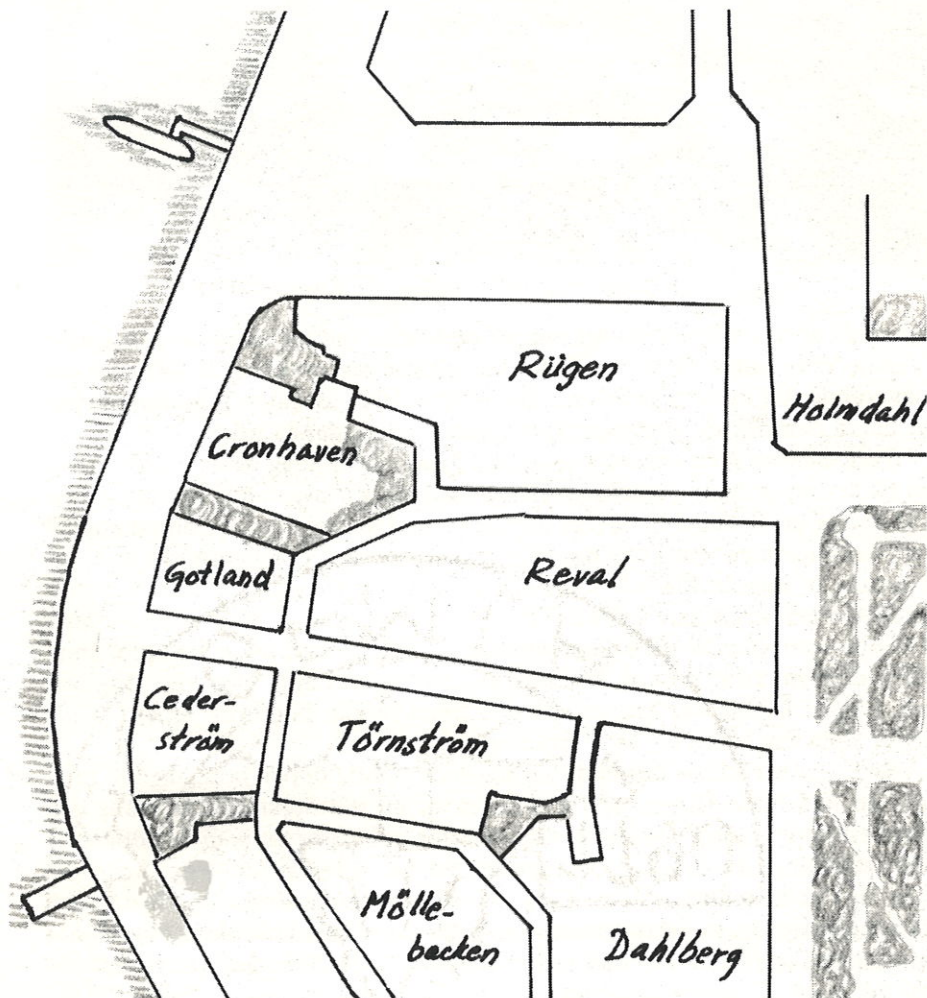
Sedan deltog han i Anckarcronas försvar av Rudö skanssund och utmärkte sig ånyo, kom sedan till Karlskrona tillbaka; deltagande i åtskilliga flottans tåg intill krigets slut.

År 1730 blev han befullmäktigad till konvojresa åt Alger: erhöll kommandörs lön 1736 och blev schoutbynacht 1741 den 24 juli; samt deltog som sådan uti finska kriget 1741–43 som detacherad eskaderschef.

För sitt förhållande blev han av det rådande partiet ställd till rätta och 1743 dömd att mista 6 månaders lön.

Dog i Karlskrona 1746 den 30 januari, utan manliga arvingar oaktat han 2:ne gånger varit gift.

Cronhaven var en bland de utmärktaste officerare svenska flottan ägt, för vad man skulle kunna kalla "lilla sjökriget".



Framlidne Henry Hansson, författare till boken "Urmakaresläkten Adams-son" som var föreningens årsbok för 21 år sedan, är också "pappa" till den skildring över hans barndoms Västra Vittusgatan som här följer.

Då berättelsen är skriven så tidigt som 1967 stämmer det inte helt då författaren säger att husen finns kvar oförändrade då en del av byggnaderna tyvärr fått skatta åt förgängelsen sedan detta skrevs. Det är enligt min mening värdefullt att publicera och därmed dokumentera denna skildring som föreningen fått i gåva och som så väl beskriver fastigheterna och personerna som levde där kring sekelskiftet.

Redaktören

Västra Vittusgatan

Av Henry Hansson

En dag i april 1967 fick jag för mig att nedskrivna vad jag minns av den gamla Västra Vittusgatan med dess äldre bebyggelse vid omkring år 1900, så om dåvarande där bosatta personer. Den södra delen av gatan från nr 1-15 har ej några nämnvärda ändringar förekommit sedan denna tid.

Byggnaderna med gatunumren 1 och 3, står ännu idag oförändrade. Dessa båda tomter hade gemensam portingång vid Vittusgatan. I hörnhuset var vid denna tid Rickard Ernbergs Järnaffär med ingång från Landbrogatan 27 och i våningen var fru Olga Bergh-Nordbeck bosatt. I våningshuset nr 3, residerade fröknarna Ida och Amalia Bergh; den ena liten till växten den andra större och kraftigare. Släkten Bergh, vill jag minnas, hade före branden 1909 blomsterhandel på Ronnebygatan där PK banken nu är belägen. Inne på gården nr 3 var bosatta ett äldre par vid namn Lång. Han var, lång och rak ryggen. Alltid bar han en, på den tiden vanlig, hög brun filthatt. Där- emot var hans maka ett *litet* fruntimmer.

Nr 5, var ett trähus där en tobaksfabrikant hade öppen bod. Jag vill minnas att han hette Hultman. Till affären var en trätrappa med ledstång och flera trappsteg, vilka var mycket slitna efter den stora trafiken av köpare av den efterlängtdade tobaken och snuset. Senare reveterades denna byggnad och blev ändrad till bostäder. En kaptensfamilj hyrde första lägenheten och den andra hyrdes av en tjänsteman å Rådhuset vid namn Waldau, vars söner var Gustaf och Thorvald sam dottern Gertrud. Guldsmeden Malmstedt var en tid ägare till denna fastighet.



V. Vittusgatan nr 3.

Intill denna gård var nr 7, som fortfarande står oförändrad med undantag av en liten apparelj, vilken borttogs för några år sedan. Den gård ägdes av muraremästare Gjerling. Han använde liksom Lång oftast brun hög filthatt. Gjerling tyckte vi barn var en liten arg gubbe han kom efter oss med sin käpp i högsta hugg. Som barn tyckte vi det var ett stort nöje att vara uppe och leka på hans apparelj, men det tyckte givetvis inte mästare Gjerling om, för det störande oväsen vi förde och så var han rädd om sina blommor han där planterat. Gjerling hade lägenheten å nedre botten och lokomotivförare Wahlgren den övriga.

Så komma vi till det ståtliga höga gamla tvåvåningsträhuset nr 9 Byggherre till detta hus var den förnäme tobaksfabrikören Rettig. Men vid den tiden jag härom beskriver ägdes den av grosshandlaren Augus Ekedahl och står den ännu idag oförändrad med stall på gården o s v . Som liten pojke minns jag när gamle Ekedahl skulle köpa hästar. Mitt föräldrarhem var mitt emot med gatunummer 10. Det var ett evenemang för oss pojkar att se på när hästarna skulle provspringa fram och tillbaka i galopp på den steniga gatan så gnistor slog ut under hovarna. Åren gick och gamle Ekedahl lämnade detta jordiska och sonen Julius tog hand om fastigheten. Så en dag hörde vi ett dånande maskineri på gatan, vi ut genom vår port och fick med häpnad se en automobil som stannade vid Ekedahls. Det var en bland de första bilarna som jag då såg.



V. Vittusgatan backen mot Hoglands park.

I Ekedahls hus hyrde en tid lagerbokhållaren och kalkylatorn Larsson, anställd hos grosshandelsfirman A Olsson på Drottninggatan. Hans söner Inge och Gunnar samt dottern Ella var mina lekkamrater vid den tiden. Att jag skulle bliva deras faders efterträdare i firman Olsson, kunde jag då knappast ana.

Så äro vi framme vid nr 11. Den gården ägdes av en man från landet. Jag vill minnas att hans namn var Gustafsson, men han gick i dagligt tal under namnet "bonden". Denna byggnad var också av trä i två plan. Gården köptes senare av polis Seger, som renoverade och reveterade huset och står även det kvar oförändrat.

Nr 13 ägdes av familjen Schylander. "Gamla frun", som vi kallade henne, hade skola här och gick den under namnet Schylanderska skolan. Dottern Sofia, som fortsatte med skolan, var gift med järnvägstjänstmannen Svensson. Henne kallades för "unga frun". Det var många barn som började sina "studier" här innan de ingick i stadens skolor. De mycket små barnen fick följa med sina äldre syskon och hade då med sig pall, griffeltavla och "hartass", den senare till att bortstryka det skrivna å tavlan.

Nr 15, minns jag ej mycket av för det var ej ofta man gick åt det hållet; tog alltid vägen ned för backen mot landbrogatan och parken. De var snickare Windahl som ägde denna fastighet.

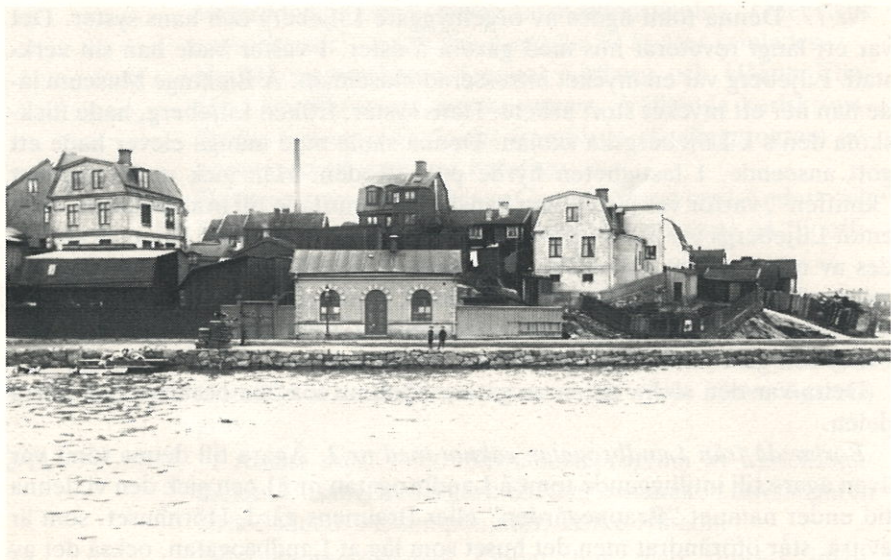
Nr 17. Denna tomt ägdes av orgelbyggare Liljeberg och hans syster. Det var ett långt reveterat hus med gaveln å öster. I väster hade han sin verkstad. Liljeberg var en mycket intresserad museiman. Å Blekinge Museum lade han ner ett mycket stort arbete. Hans syster, fröken Liljeberg, hade flickskola den s k Liljebergska skolan. Denna skola med många elever hade ett gott anseende. I fastigheten hyrde polis Rodén. Han gick under namnet "knuffen", varför vet jag ej men kanske han knuffade till bråkmakarna. Mitt emot Liljebergs var en del småtomter med små trevliga hus. Ett av dessa ägdes av mössmakare Svensson. Över hans ingångsdörr hängde som skylt en mössa. Han hade ett militäriskt utseende, tyckte jag, med sitt vita hår och dito skägg, alltid klädd i mössa med skärm av grått tyg. Han hade mist ena benet och gick därför med ett träben samt krycka.

Detta var den södra delen av gatan. Skall nu försöka beskriva den norra delen.

Börjar då från Landbrogatan räknat med nr 2. Ägare till denna tomt var även ägare till intilliggande tomt å Landbrogatan nr 31 och gick den vi denna tid under namnet "Braunegården" eller Braunens gård. Hörnhuset, som är av trä, står oförändrat men det huset som låg åt Landbrogatan, också det av trä, revs ned sedan bryggare Anton Olsson blev ägare av densamma. Olsson uppförde då det nuvarande stora stenhuset Landbrogatan nr 31. Han byggde även ett smalt stenhus väster om hörnhuset där en mjölkaffär blev inredd. I det gamla hörnhuset nr 2 hade han sitt bryggeri i källaren, och åt Landbrogatan var ingången till försäljningen av bulltöl, dricka och "halt om halt".



Gaveln av huset västra sidan av kv Cronhaven.



Fattighusviken med bårhuset 1906, nuvarande järnvägstorget.

Alla tomterna å denna sida om V. Vittusgatan var stora. De sträckte sig ända neråt den s k "fattighusviken". (Numer Järnvägstorget).

Tomten med gatunumret 4, ägdes vid denna tid av järnhandlaren Jacob Emberg och är den fortfarande oförändrad. Längst ner på denna tomt hade gälbjutarens Andersson sin verkstad, vars söner efter faderns död fortsatte med gjuteriet. Här har jag ett tragiskt minne av denna tomt. Det var nämligen den tråkiga händelsen att ett brodermord begicks där. Vilket år det var kan jag ej med bestämdhet säga, men jag var väl vid 7-8 års åldern. Bröderna Andersson hade festat om och kommit i något gräl, varvid den ena brodern stuckit den andra med dödlig utgång. Det sades allmänt att dessa bröder gick för att vara de mest hyggliga personer och att den som utfört gärningen hade en väldig ånger. Han avtjänade sitt straff som blev jag tror två år, men efter detta lär han varit tystlåten och inbunden resten av sin levnad.

Det var dåligt med gatubelysningen på den tiden. Som exempel så fanns det ej mera än en gaslykta på hela denna mörka gata och den stod långt bort i väster nr 15. För oss yngsta var det efter detta dråp i fyran en hemsk känsla och rädsla att i mörkret på kvällarna passera denna port. Jag minns att det satt kvar i flera år; man sprang eller gick hastigt förbi. I gatuhuset hyrde i nedre lägenheten en tid sjökapten Fürster, senare hamnkapten i Karlskrona, vars son Svante var något år äldre än jag. Som hyresgäst här var även polis Bäckström.



Nr: 15, kv Reval

Nummer 6. Denna tomt verkar ej så stor sedd från gatan, men är den stor och lång åt gårdsidan. Huset åt gatan var av trä med en trappa till entrén, vilken senare borttogs då huset reveterades. Ägare var på sin tid polis Hillerström, som restaurerade byggnaden. För övrigt står denna fastighet oförändrad med bostadshus även nere på gården.

Nummer 8, var ett envånings trähus och ägaren var vid sekelskiftet Andersson, som var föreståndare för spritbolagets utminuteringsaffär å Landbrogatan 19. I vanligt fall kallades gården "brännvinanderssons gård". Även å denna tomt låg inne på gården ett rött boningshus, samt en stor trädgård med fruktträd. Särskilt kom jag ihåg de härliga päron som där fanns. En son till Andersson vid namn Erik var skolkamrat med mig och flera gånger när vi skulle begiva oss till skolan, så plockade vi dessa härliga päron och stoppade "blusarna" fulla för att vid rasten låta oss väl smaka.

Nummer. 10. Denna gård tillsammans med föregående (nr 8) såldes för några år sedan och de båda husen revs för att uppbygga den nu befintliga moderna byggnaden. Dessa tomter var de första å denna gata som skövlades för den nya bebyggelsen.

I nr 10 var den fastighet där jag föddes. Här kom till världen även mina två näst mig äldre syskon och var vi bosatta här tills min kära moders död 1918. Att gården under alla dessa år vi var bosatta där blev för mig förknippat med många minnen är alldeles klart. Den ägdes av kopparslagare Petersson. Hu-



Nr: 7, 9, och 11, kv Reval

set var av trä i två våningar. På nedre våningen bodde vi. När sjön gick hit upp minns jag ej, men mina äldre syskon har berättat därom. Däremot kom jag ihåg viken hade blivit fylld och blev varnad för att ej beträda den lösa fyllnaden.

Skall i någon mån beskriva denna gård och trädgård. Tomten gick i slutning från gatan ända ned till viken. Själva gårdsplanens halva var ganska slät, men så kom den första lilla backen som slutade med litet plan där vi på våren tekade kulor och slog käggel. Flera sorter lekar på den tiden var bl a att "slå boll söt & sur, slå pims, och hoppa hage" –. Dessa lekar idkades på gården. Vid gårdens slut i norr var ett spjalstaket med grind vid östra sidan med trappa ner till trädgården, vilken var i två terrasser. Å den första terrassen stod ett stort lövträd, under vilket på sommaren ett bord placerat, utsågat i mitten efter trädets stam. Soffor och gungor på bockar var här utsatta. När dessa utställdes, då var det vår. Här var platsen för många kaffefester vid vackra sommardagar och vissa kvällar med kulörta lyktor. Går vi så rätt fram i väster mot tomten nr 12, så låg här en liten förtjusande röd stuga med en liten jordtäppa samt brunn. I denna stuga bodde omkring 1900 ett äldre par vid namn Elmst. Han var snickare. Framkommen till stugan viker gångstigen åt norr ner till andra terrassen där en köksträdgård låg och fortsätter vi så till den stora gräsplanen som avslutar med det tidigare nämnda plank vid viken.

Krus- & vinärsbuskar samt äppel- päron och plommonträd, lönn, syren, fläder, kastanj och björk växte i denna idylliska trädgård.

Vi barn vistades sällan på gatan utan det var gården och trädgården som var lekplatserna. Därmed kunde föräldrarna känna sig lugna. I trädgården spelades på sommaren krocket och ringkastning i höjden, kring kar och "sista paret ut" m m. På vintern så steg vattnet vid gräsplanen och frös till is och blev en säker och bra skridskobana. Här lärde jag mig att taga första stegen på skridskor. Åka kälke kunde vi även göra här ända från gården och ned till trädgårdsplanen. Det vore mycket mer att berätta om denna min födelse och ungdomsgård, men nu får det vara slut och jag skall övergå till tomten med gatunummer 12.

Nummer 12. På denna tomt var ett tvåvånings trähus och ett större stenhus. Trähuset låg intill nr 10 och var där i bottenvåningens bostad en liten af-fär som idkades av två fröknar Gyllenspets. Där bakades bröd och finkakor, karameller och hemjord knäck. Särskilt goda var deras glaskakor och de tjocka, taggiga bruna pepparkakorna. Gården hade ägts av fabrikör Svahn, som var ägare till Wahlqvistska Klädesfabriken vid Ölandsgatan i staden. I det stora stenhuset, som låg på hörnan mot N. Möllebacksgränd, lär han ha byggt för sin personal. Gården kallades, "i allemans mun", "Svanagården"



Nr: 13, kv Reval



Nr 18, 20 och 22 fr. höger. kv Cronhaven.



Nr 22.

och även "Nya gården". Det senare namnet tyder på att den stora stenbyggnaden var av sen datum. Svahn sålde sedermera till Byggmästare Zakrisson, som i sin tur sålde till polis Seger, vilken reparerade och reveterade trähuset, han själv innehade övre våningen vill jag minnas och i den nedre hyrde handelsresanden hos A. Olsson, Martin Abrahamsson. Inne på gården på denna tomt var ett mindre hus där skomakare Åhrlin hade sin verkstad och bostad. Han var farfar till skådespelaren Georg Åhrlin. Nu har vi kommit till V. Vittusgatan 14, den tomt som låg mitt i väster.

Nummer 14., var även ett tvåvånings trähus, ej så stort. Här var bosatt bland andra en änka med sin son. Hon hette Tilda och sonen Hjalmar, efternamnet minns jag ej. Han arbetade på något glasbruk och frågan är om inte Tildas man också varit glasblåsare för att allmänt gick hon under namnet "Glastilda" och sonen kallades "Glashjalle". Sonen tog sig ibland en allt för stor tår av det begivna brännvinet. Det var väl knappast någon lördagskväll utan att han kom hem berusad och levde båg, ja vid vissa tillfällen måste polis tillkallas och sådana hade vi gott om boende på denna gata; det var ej mindre än fyra. Denna gård såldes sedermera till fröken Gerda Hultmark som renoverade densamma. Granngården till denna tomt var N. Möllebacksgränd nr 1, som ägdes av fru Amanda Hultmark. Hon idkade här bröd- & mjölkaffär tillsammans med sina döttrar; Gerda, ogift och Iva som blev gift med handlanden K. Vogel. Gamla fru Hultmark var änka efter fanjunkaren vid Marinregementet S. Hultmark. I detta äktenskapet var ytterligare två döttrar och en son nämligen, Alma, gift med bokhållaren Mårtensson, Alice, gift med tidigare nämnde handelsresanden Martin Abrahamsson och Bror Hultmark, lokomotivförare vid C W J. Mitt emot Hultmarks var skräddare Rydstedts bostad, N Möllebacksgränd 4. Å tomterna mot gatunumren 12 och 14, samt N Möllebacksgränd nr 1 och 4 är nu uppförda två stora moderna lägenheter. Byggnormen Nr 4 och 6 V. Vittusgatan äro jämnade med marken.

Härmed slutar jag denna lilla beskrivning av den gamla V Vittusgatan, sådan den för mig var vid detta århundradets ingång.

Årsboken 1988

184 sid, inbunden, ca 160 bilder, bl a från
Karlskronas gamla Caféer, värdshus och
biografer.

PRIS 100 kr



Kring en Örlogsstad

*gamla vykort och fotografier
med text av*

Per Rostin

Föreningen Gamla Carlsrona
Årsbok 1988